

KORTRIJK

2004

NOODOPGRAVING

3^E ABDIJ VAN

GROENINGE

RO	Nummer
B	8226
OH	02 -12- 2004
RE	AML - behandelaar
(A)	
F	
X	

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Departement Leefmilieu en Infrastructuur
Administratie Ruimtelijke Ordening,
Huisvesting en Monumenten en Landschappen

Afdeling Monumenten en Landschappen

**VERGUNNING
tot het uitvoeren van een
archeologische opgraving**

in toepassing van het Decreet van
30 juni 1993 houdende bescherming
van het archeologisch patrimonium,
gewijzigd bij het decreet van 18
mei 1999 en 28 februari 2003
en het besluit van de Vlaamse
regering van 20 april 1994
houdende uitvoering van dit
decreet

Phoenix gebouw
Koning Albert II laan nr 19 bus3
1210 BRUSSEL
tel. 02/553.16.11
fax. 02/553.16.05

Dossiernummer 04/14

Een vergunning tot het uitvoeren van een archeologische opgraving in :

Lokalisatie

Provincie : West-Vlaanderen Gemeente : KORTRIJK
Deelgemeente : -

Adres: Groeningestraat

Kadaster

Kortrijk Afdeling : 3 Sectie : H Blad: 1
Perce(e)I(en): 591/4

wordt verleend aan :

Naam : DESPRIET Voornaam : Philippe
In opdracht van: Archeologische Stichting Zuid-West-Vlaanderen
Adres : F. Van den Elzaslaan 4
8500 Kortrijk
Tel. : 056/22.21.99 fax : idem
E-mail : -

Tijdsduur

Begindatum : 5 maart 2004
Einddatum : 30 maart 2004

→ tot ca 15.09.2004

Mits de archeologische opgraving uitgevoerd wordt overeenkomstig de algemene bepalingen bepaald in artikel 14 van het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, voor zover deze niet afwijken van de in deze vergunning bepaalde bijzondere voorwaarden.

Brussel,

Voor de Vlaamse minister,
De Gemachtigde Ambtenaar,

Hugo BEERSMANS,
Wd. Directeur-generaal

Op vraag van de Dienst Monumenten en Landschappen te Brussel werd de Archeologische Stichting voor Zuid-West-Vlaanderen belast met een noodopgraving in de derde abdij van Groeninge; hiervoor verleende beheersarcheoloog Sam Dedekker de nodige vergunning (dossier : 04/14).

Aanleiding was het bouwen van een streekbezoekerscentrum rond het thema "Kortrijk 1302" ,en dit als verdere uitbouw van het daar gevestigde stadsmuseum (in het voormalig dormitorium).

Dat deze omgeving archeologisch zeer belangrijk is ,leiden we af uit de grootschalige opgravingen ,die daar door de Stichting tussen 1988 en 1992 werden uitgevoerd ; daarbij kwamen niet minder dan 267 structuren (water- en beerputten ,abdijgebouwen, Romeinse nederzettingsresten) aan het licht .

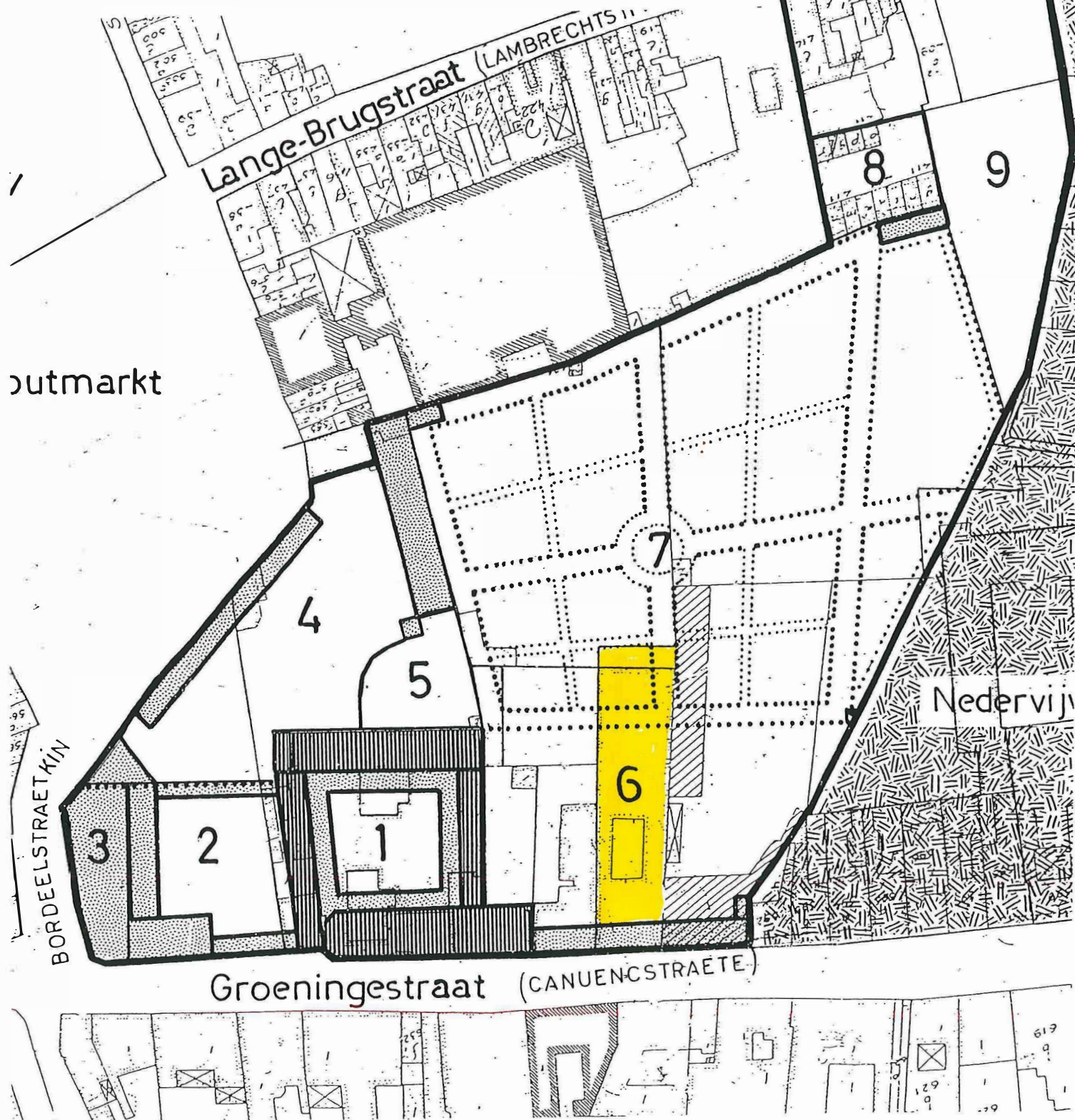
De resten van de Romeinse ambachtelijke nederzetting (midden 1e -midden 3e eeuw) werden uitvoerig gepubliceerd door J.DESCHIEËTER , Romeins Kortrijk III .De zuidwijk .Vondsten uit de Abdij van Groeninge '88-'92 ,in : Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen , deel 32 ,Kortrijk 1995 , 184 blz.

De resten van de derde Groeningeabdij werden eveneens volledig gepubliceerd door PH.DESPRIET , De Kortrijkse Groeningeabdij .Een archeologische en historische studie ,Archeologische en Historische Monografieën voor Zuid-West-Vlaanderen ,deel 28, Kortrijk 1993 , 264 blz.

Overzicht

Tussen 1 februari 2004 en 20 maart 2004 werd het terrein, waar een onderkelderde vleugel zou gebouwd worden ,systematisch en in functie van preventieve ondersteuning van aanpalende constructies afgegraven . In samenspraak met de aannemer was het mogelijk op die wijze de structuren nrs. 268 tot en met 277 in te tekenen en de reeds in 1988-1992 geboekte resultaten te vervolledigen .

Boerenhol

Inventaris structuren

268	Zandwinningskuil
269	Zandwinningskuil ,met puinvulling late 13e-vroeg 14e e
270	Zandwinningskuil
271	Stortplaats 19e-eeuws bouwpuin
272	Zandwinningskuil ,15e eeuw ,met verplaatste Gallo-Romeinse resten
273	Bakstenen waterput ,na 1800,gevuld ca.1950
274	Bakstenen kelder (Groeningeabdij) ,late 16e eeuw
275	Zandwinningskuil ,13e-14e eeuw
276	Bakstenen keldertje ,16e eeuw
277	Losse vondst van steengoed uit Langerwehe,voor 1597
278	Zandwinningskuil onder het dormitorium,voor 1597

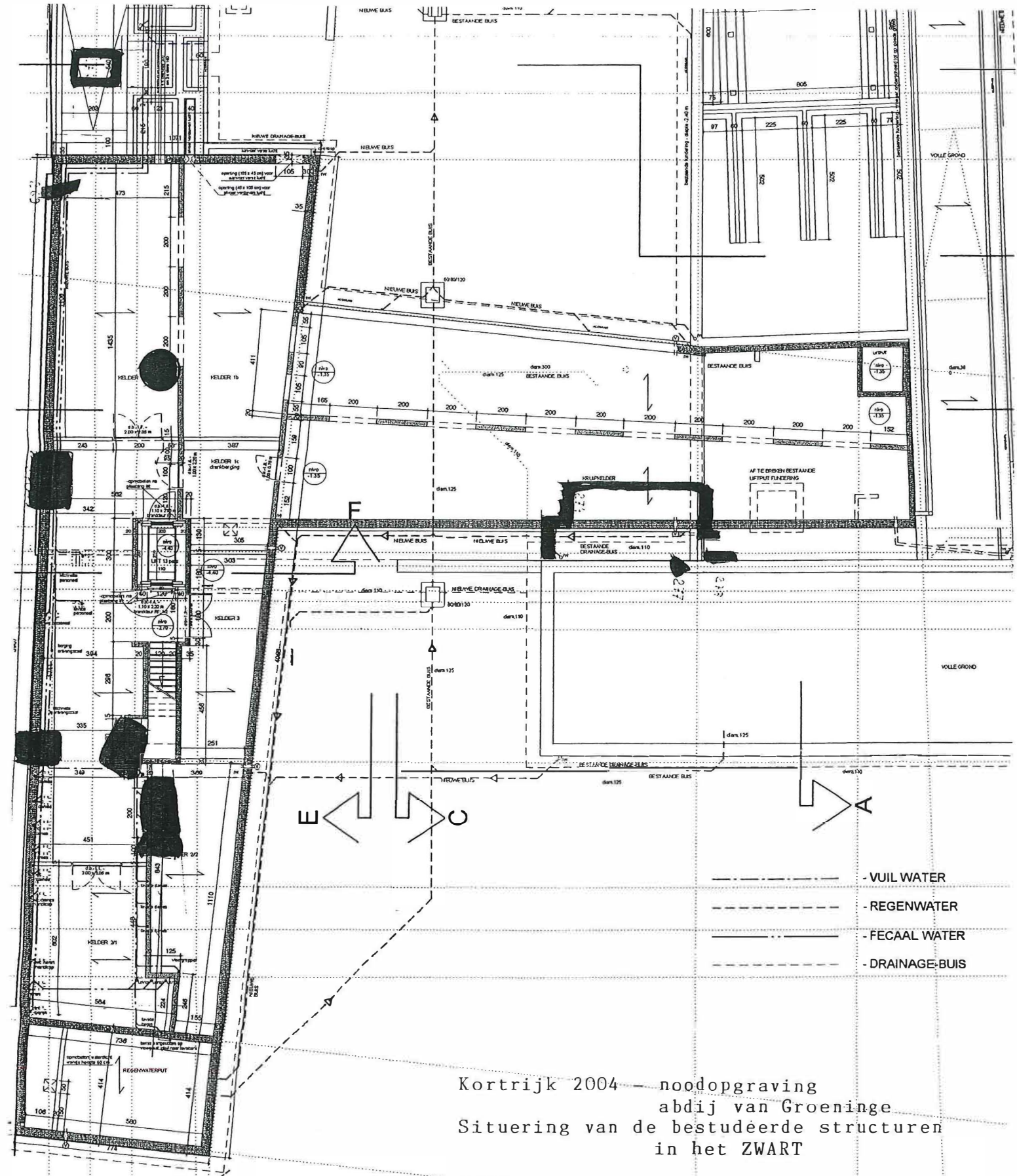
Bespreking

In het kader van bouwwerken in de nabijgelegen stadskern heeft men tijdens de periode ca. 1300-1597 regelmatig grote hoeveelheden zand op deze plaats ontgonnen .

Steeds was de werkwijze dezelfde : in de zandbodem groef men in één keer een rechthoekige ,diepe kuil met rechte wanden en min of meer vlakke bodem .Eens deze kortstondige zandwinningsactiviteit voltooid was , liet men in de openliggende kuil het huisvuil van de stadsreinigingsdienst achter en dumpte daar ook de inhoud van Romeinse afvalkuilen ,die als storend element bij verdere afgravingen aangetroffen werden . Op die wijze ontstond een grauwwarte vulling ,zeer duidelijk in profiel herkenbaar t.o.v. de gele moederbodem .

Het aantreffen van verplaatst Romeins materiaal bevestigt enkel het bestaan en de datering van de zuidwijk van de 1e(3e-eeuwse nederzetting ,waarvan in 1988-1992 heel wat resten in situ aangetroffen werden . Dat dit mogelijk was ,dankt men aan het feit dat niet alle zandbodems door middeleeuwse ontginningen aangesneden werden .Bovendien waren die zandwinningen niet één aanhoudende activiteit ,doch beperkt in tijd en omvang al naar gelang het opzetten van één of meerdere bouwwerken in de stadskern .

Tot deze fase behoren de nummers 269 ,272 ,275 en 278.

Van 1593 tot 1797 stond op het bestudeerde terrein de derde vestiging van de abdij van Groeninge ,bewoond door Cisterciënzerinnen .Ook nu weer werden hiervan enkele (voorspelbare) resten teruggevonden ,die echter geen nieuwe inzichten meer bieden .Bouwgeschiedenis ,plattegrond en indeling waren reeds in de hoger vermelde publicaties tot in de kleinste details vastgelegd. Tot deze fase behoren de onderzochte structuren nrs. 276 en 278.

Na het opheffen van de abdij werd een deel der gebouwen gesloopt ,andere voor een nieuwe functie omgebouwd en het complex kreeg voor enkele decennia een industriële bestemming . Tot deze fase behoren de nrs. 271 en 273 .

A. Romeinse tijd

Terra sigillata	8	fragmenten
Aardewerk met goudglimmer	1	
Aardewerk met Pompejaans-rode deklaag	8	
Gevernist aardewerk	1	
Belgische waar :borden	3	
Belgische waar :terra nigra	20	
Terra rubra	3	
Amforen	3	
Amforen en kruikamforen(regionaal)	84	
Kruikwaar (wit)	23	
Kruikwaar (diverse)	42	
Mortaria	2	
Dolia	7	
Reducerend geb. gewoon vaatwerk	205	
Zachtgebakken ,gewoon vaatwerk	130	
Smeltkroezen (of containers)	30	
Glazen vaatwerk	1	
Varia :slijpsteen	1	
:silex	2	
:slakken	3	
:verbrande hutleem	5	
Metaal (nagels)	22	
Beenderen	79	
Tegulae (bouwmateriaal)	11	
Imbrex(bouwmateriaal)	1	
Doornikse steen(bouwmateriaal)	5	

B. Late-Middeleeuwen

Grijs ,red.geb.vaatwerk	16	scherven
Bruinrood,ox.geb.,loodgeglaz.	25	
Bruinrood ,slibversierd	3	
Steengoed	12	6 Siegburgse 4 Langerwehe
Steengoed of hoogversierd	1	
Statuette	1	fragment

A. Romeinse tijd

Terra sigillata	7 fragmenten
Terra Nigra	1
kruiken ,kruikamforen	36
grijs ,red.gebakken	63
handgevormd ,zachtgebakken	29
amforen N.-Spanje	2
smeltkroezen	5
slakken	4
nagels	15

B. Late-Middeleeuwen

grijs ,red.gebakken	6
rood ,loodgeglazuurd	20
hoogversierd	5
rood,slibversierd	2
steengoed Langerwehe	1
Siegburg	3
andere	1
tegelslibversierd	1